รายงานการไปราชการ ประชุม/สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1) นางสาวอมรรัตน์ สะสีสังข์ นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
2) นางสาวหทัยพร บัวทอง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
3) นางสาวพรรษกร เนียมสวัสดิ์ นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
4) นางสาวกมลเนตร จันทร์แก้ว นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

1.2 ชื่อเรื่อง/หลักสูตร

Seminar on Forestry Carbon Management for the Belt and Road Countries

สาขาหลัก -

สาขาย่อย -

สาขาที่เกี่ยวข้อง -

เพื่อ ☑ ประชุม/สัมมนา ☐ ศึกษา ☐ ฝึกอบรม ☐ปฏิบัติงานวิจัย
☐ ดูงาน ☐ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน กระทรวงพาณิชย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศที่ไป สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระหว่างวันที่ 12 - 27 สิงหาคม 2566 (รวมวันเดินทาง)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติงานวิจัย และไป ปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

2.1 วัตถุประสงค์

1) เพื่อแนะนำแนวโน้มการพัฒนาและแนวโน้มของการกักเก็บคาร์บอนบนพื้นฐานการใช้ประโยชน์และการจัดการทรัพยากรป่าไม้

2) เพื่อแนะนำนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการจัดการคาร์บอนในพื้นที่ป่าไม้

3) เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ของประเทศจีนและแนะนำข้อมูลอ้างอิงสำหรับการพัฒนาแหล่งกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าไม้ในประเทศอื่นๆ

4) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้และประสบการณ์ตามหลักสูตรการสัมมนาไปพัฒนาการจัดการแหล่งกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าไม้ในประเทศของตน

5) เพื่อส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศกำลังพัฒนาและเพิ่มความร่วมมือด้านการป่าไม้ระหว่างประเทศ

2.2 เนื้อหาการประชุม/สัมมนา และศึกษาดูงาน (โดยย่อ)

1) นโยบายการจัดการคาร์บอนป่าไม้ของประเทศจีน: สถานการณ์ทั่วไปและประวัติความเป็นมาของนโยบายและการพัฒนาแหล่งกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าไม้ (Carbon sink) ของประเทศจีนตั้งแต่ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิวัฒนาการในเชิงนโยบายของการจัดการแหล่งกักเก็บเก็บคาร์บอนและนโยบายการคุ้มครองระบบนิเวศในประเทศจีน

2) การจัดการและการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนในประเทศจีน: ทฤษฎีการจัดการป่าไม้ ทิศทางการพัฒนาและแนวทางปฏิบัติในการปฏิรูปการครอบครองพื้นที่ป่าไม้โดยรวม และผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยได้อธิบายถึงปริมาณการเพิ่มขึ้นของทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะระบบนิเวศป่าไม้และพื้นที่ป่าเพื่อการทำไม้ในประเทศจีนตั้งแต่มีการปฏิรูปและการเปิดประเทศ (ค.ศ 1978-ค.ศ.2015)

3) การจัดการระบบนิเวศและแหล่งกักเก็บคาร์บอนป่าไม้: คำจำกัดความของคำว่า Carbon Sink, Forest Carbon Sink, Carbon Trading และ Forest Carbon Sequestration Trading และทฤษฎีและความสำคัญในเชิงปฏิบัติของการจัดการระบบนิเวศ รวมถึงการถ่ายทอดประสบการณ์ในการจัดการระบบนิเวศและการจัดการแหล่งกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าไม้ในประเทศจีน

4) วิธีการและเทคนิคในการรับรองแหล่งกักเก็บคาร์บอนป่าไม้: นำเสนอผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้ที่ดิน และกิจกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลต่อความมั่นคงของแหล่งกักเก็บคาร์บอนในระบบนิเวศป่าไม้ ตลอดจนการประเมินศักยภาพแหล่งกักเก็บคาร์บอนและใช้ระบบเทคโนโลยีในการบริหารจัดการความเสี่ยง และวิธีการกำหนดปริมาณคาร์บอนกักเก็บคาร์บอนที่สามารถซื้อขายได้

5) การกำหนดราคาของแหล่งกักเก็บคาร์บอนป่าไม้: แนะนำขอบเขตวิธีวิเคราะห์ต้นทุน อัตราภาษีคาร์บอน ราคาที่ควรจะเป็น และวิธีการกำหนดราคาทางเลือกในโครงการแหล่งกักเก็บคาร์บอนป่าไม้ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการคัดเลือกวิธีการและแอพพลิเคชันมาตรฐานที่มีความเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของแหล่งกักเก็บคาร์บอนจากป่าไม้และพื้นที่ทุ่งหญ้าในจังหวัดต่างๆ ของประเทศจีน และการให้บริการพื้นฐานสำหรับดำเนินการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อการกักเก็บคาร์บอนในระดับภูมิภาค

6) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกลไกการซื้อขายแหล่งกักเก็บคาร์บอนป่าไม้: การแนะนำระบบการรับประกันการซื้อขายคาร์บอนทั้งภาคบังคับและภาคสมัครใจ ขอบเขตและเป้าหมายของการซื้อขายคาร์บอน การวิเคราะห์แนวทางในการปรับปรุงกลไกทางการเงินของตลาดคาร์บอน แนะนำกลไกการซื้อขายแหล่งกักเก็บคาร์บอนระหว่างภูมิภาค และหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนแนะนำการใช้ PPP (Public-Private Partnerships) ที่จะช่วยให้ประเทศต่างๆ สามารถระดมเงินทุนที่จำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีความยืดหยุ่นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศจากภาคเอกชน หรือกลไกในรูปแบบอื่นๆ เพื่อกำหนดกลไกรูปแบบใหม่สำหรับภาครัฐและสังคม ความร่วมมือด้านคาร์บอนป่าไม้ แนะนำการจัดตั้งและปรับปรุงการประเมิน ในเรื่องของการลงทะเบียน การติดตาม การซื้อขาย และการกำกับดูแลการดำเนินการของการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งการซื้อขายในตลาดคาร์บอนของพื้นที่ป่าไม้ระหว่างประเทศ ภายใต้กลไก CDM (Clean Development Machanism) ของพิธีสารเกียวโต เป็นโครงการที่สามารถเพิ่มปริมาณคาร์บอนนนบกผ่านกิจกรรมโครงการ LULUCF (Land Use, Land-Use Change and Forestry)

7) วิวัฒนาการของทฤษฎี "Two Mountains": แนะนำที่มาทางทฤษฎีและความสำคัญเชิงปฏิบัติของ "ผืนน้ำสีเขียวและภูเขาสีเขียว คือภูเขาทองคำและภูเขาสีเงิน" เพื่ออธิบายรายละเอียดในประเด็นต่างๆ เช่น การจัดการแหล่งกักเก็บคาร์บอนพื้นที่ป่าไม้ และการสร้างมูลค่าให้กับผลผลิตทางนิเวศ

8) แนวปฏิบัติและนโยบายการชดเชยเชิงนิเวศและการจัดการมูลค่าผลิตภัณฑ์เชิงนิเวศในประเทศจีน: แนะนำแนวคิด หลักการ ประสบการณ์ และมาตรการเชิงนโยบายเกี่ยวกับการให้บริการเชิงนิเวศ การชดเชยระบบนิเวศ รวมถึงการเปรียบเทียบข้อมูลกับประเทศอื่นๆ และได้ให้ข้อมูลอ้างอิงสำหรับแนวทางปฏิบัติในการชดเชยทางนิเวศและการจัดการแหล่งกักเก็บคาร์บอนจากป่าไม้ของประเทศกำลังพัฒนา

9) การศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและการกักเก็บคาร์บอนจากป่าไม้: เยี่ยมชมการท่องเที่ยวของศูนย์การท่องเที่ยวป่าไม้แห่งชาติในพื้นที่วนอุทยาน Shangbahe National Forest Park ณ มณฑล Ning Shan จังหวัด Shaanxi ซึ่งเมื่อ 23 ปีที่แล้ว พื้นที่นี้มีพื้นที่ป่าไม้อยู่ 71.8% และในปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นเป็น 96.24% ซึ่งถือว่ามีพื้นที่ป่าไม้มากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ มีพรรณพืช 1,178 ชนิด สัตว์ป่ามากกว่า 250 ชนิด รวมถึงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของหมีแพนด้ายักษ์ (Giant Panda), ทาคิน (Takin), ลิงจมูกเชิดสีทอง (Golden snub-nosed Monkey) และนกช้อนหอยหงอน (Crested Ibis) ซึ่งทั้ง 4 ชนิด ถือเป็นสมบัติประจำชาติของประเทศจีน พื้นที่แห่งนี้จึงมีชื่อเสียงในฐานะที่เป็นแหล่งธนาคารทางพันธุกรรมของพืชและสัตว์ นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการกักเก็บคาร์บอน อยู่ที่ 1.14 ล้านตัน ในขณะที่ราคาการซื้อขายคาร์บอนในปัจจุบันอยู่ที่ 48 หยวนต่อตัน หรือประมาณ 240 บาทต่อตัน และจะมีศักยภาพในการพัฒนาและมีแนวโน้มที่ดีในอนาคต จากแนวทางการคุ้มครอง การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ ผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้เข้าเยี่ยมชมกรงเพาะเลี้ยงนกช้อนหอยหงอน (Zhaigou Crested Ibis Wild Flying Base) และฐานวิจัยการช่วยเหลือและการเพาะพันธุ์แพนด้ายักษ์ฉินหลิง (Qinling Giant Panda Foping Rescue and Breeding Research Base)

ส่วนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค

1) สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนา แต่ด้วยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมและมีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับสูงของโลก จึงถูกกดดันจากนานาประเทศในการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ตามเป้าหมาย อย่างไรก็ดีจีนเป็นฐานการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และส่งออกสินค้ากระจายไปทั่วโลก การปรับกำลังการผลิตหรือระบบอุตสาหกรรมอาจสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจของโลกได้

2) สาธารณรัฐประชาชนจีนมีภาระผูกพันในการลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ โดยจีนมีการรับรองการดำเนินงานเพื่อการกักเก็บคาร์บอนประมาณ 7-8 หน่วยงานในการรับรอง อย่างไรก็ดีการซื้อขายคาร์บอนของจีนเป็นการซื้อขายระหว่างประเทศ ไม่มีการซื้อขายภายในประเทศ ซึ่งทำให้ไม่มีการ Off-set คาร์บอนในประเทศได้จริง

3) การจัดการโครงการกักเก็บคาร์บอนป่าไม้ในประเทศจีนยังมีปัญหา/อุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นระบบนโยบายและกลไกการจัดการที่ไม่สมบูรณ์ สิทธิในทรัพยากรในที่ดินที่ยังไม่ชัดเจนและครอบคลุมทั้งประเทศ กระบวนการการพัฒนาโครงการที่มีกระบวนการซับซ้อน ช่องทางการซื้อขายคาร์บอนที่มีความจำกัด ความรู้ความเข้าใจที่ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการซื้อขายคาร์บอน รวมถึงมีต้นทุนและความเสี่ยงสูงในการซื้อขายคาร์บอน

4) ราคาการซื้อขายคาร์บอนระหว่างจีนและประเทศอื่น ๆ ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสถิติการซื้อขายระหว่างประเทศอื่น ๆ โดยจีนมีเป้าหมายการพัฒนาระบบการซื้อขายคาร์บอนเพื่อเพิ่มมูลค่าคาร์บอนให้สูงขึ้น

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1) จีนมีความพยายามในการจัดการพื้นที่ป่า ทั้งป่าที่เป็นพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ และมีการย้ายชุมชนออกจากป่าและนำการท่องเที่ยวรวมถึงแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ เช่น แบบจำลองการฟื้นฟูสุขภาพป่าไม้ของเกษตรกร เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ให้ชุมชน และสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการดูแลและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งอาจปรับใช้ได้ยากกับบริบทของประเทศไทย เนื่องจากระบบการปกครองที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ดี การศึกษาถอดบทเรียนการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบจะเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนจากประโยชน์ทางอ้อมของทรัพยากรป่าไม้ได้

2) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้ที่สำคัญ ดังนั้นควรเสริมสร้างการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ปรับปรุงคุณภาพป่าไม้ ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มการเก็บกักคาร์บอนในเนื้อไม้ภายในประเทศ

3) องค์กรระหว่างประเทศสามารถสนับสนุนรัฐบาลภายในประเทศในการสร้างระบบการรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและระบบการรับรองห่วงโซ่อุปทาน

4) ประเทศไทยควรมีการศึกษา/ถอดบทเรียนเพื่อสร้างบทบาทองค์กรต่าง ๆ ในการมีส่วนเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนมากขึ้น เห็นได้ว่าประเทศจีนมีองค์กรที่เกี่ยวข้องการรับรองการซื้อขายคาร์บอนเครดิตมากถึง 7 หน่วยงาน ในขณะที่ประเทศไทยมีเพียงหน่วยงานเดียว

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นางสาวอมรรัตน์ สะสีสังข์)
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นางสาวหทัยพร บัวทอง)
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นางสาวพรรษกร เนียมสวัสดิ์)
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นางสาวกมลเนตร จันทร์แก้ว)
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นผู้บังคับบัญชา

นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม มาประยุกต์ใช้ ผ้อนนางเนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ลงชื่อ.....
(นางนันทนา บุณยานันต์)
(ผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน)